

1989: kontinuity a diskontinuity

31. října 2014, 9:00 – 15:00

Místo konání: Sametové centrum, Cihelná 4, 118 00 Praha 1

Doprava: metrem (linka A) na stanici Malostranská, poté cca 5 minut pěšky, tramvají 18, 20, 12 na zastávku Malostranská

Kontaktní osoba: Mgr. Anna Macourková, anna.macourkova@ustrcr.cz; tel.: 221 008 314, 606837142

Seminář se koná ve spolupráci s Iniciativou FÓR_UM <http://www.sametoveposviceni.cz/sametove-centrum/>

Základní anotace / obsah:

Listopadová revoluce je zpravidla představována jako zásadní rozchod s jednou etapou národních dějin. Skutečností však zůstává, že v novém společenském i politickém kontextu přetrvává řada reziduí starého režimu, ať už jde o postoje, hodnoty či vzory jednání. V sérii přednášek a workshopů se pokusíme identifikovat spojitosti transformačního období s předcházející érou tzv. normalizace. Budeme také analyzovat diskurs veřejnoprávních médií a srovnávat ho s jinými paměťovými diskursy. Dotkneme se i otázky dopadů listopadové revoluce na školní prostředí. V historické paměti je důležitá nejen konkrétní událost, ale i způsoby, jak se k ní vztahujeme. Formou několika sond se dotkneme reflexe listopadové revoluce ve veřejném prostoru. Nabídneme možnosti, jak tyto problémy tematizovat ve škole.

Program:

9.00 – 9.50: Pryč od státního socialismu: podoby přechodové spravedlnosti po roce 1989 (VR)

Úvodní přednáška. Dobové souvislosti přijetí lustračního zákona, záměr zákonodárců, zhodnocení jeho dopadů, srovnání s podobami v jiných zemích (Polsko, Německo, Maďarsko, JAR) a formami tranzitivní spravedlnosti (retribuce, restituce, rehabilitace). Popkulturní obrazy tranzitivní spravedlnosti a jejich využití ve škole (Báječná léta pod psa, Invictus, aj.).

Literatura:

KOSAŘ, David: Lustrace a běh času. In: BOBEK, Michal – MOLEK, Pavel – ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds.): *Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví*. Brno 2009. Dostupné online: http://www.komunistickepravo.cz/kapitoly/09_228-258_komunistickepravo-cz_Kosar_Lustrace.pdf.
PŘIBÁŇ, Jiří (eds.): Právo, kolektivní identita a vyrovnávání se s minulostí: Středoevropské zkušenosti s postkomunismem. In: GJURIČOVÁ, Adéla – KOPEČEK, Michal (eds.): *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*. Praha 2008, 288–313.
RUPNIK, Jacques: *Politika vyrovnávání s komunistickou minulostí. Česká zkušenost*. Dostupné online: <http://www.monumenttotransformation.org/atlas-transformace/html/v/vyrovnavani-se-s-minulosti/2-politika-vyrovnavani-s-komunistickou-minulosti.html>

9.50 – 11.00: Workshop 1 – Oslavy listopadu: ve veřejném prostoru a ve škole (JN)

Analýza oslav listopadové revoluce ve veřejném prostoru. Oslavy organizované státní správou, samosprávou a občanskými iniciativami: rozbor forem, cílů, dopadů.

Literatura:

MAYER, Francois: *Češi a jejich komunismus. Paměť a politická identita*, Praha 2009.

11.00 – 11.20: Přestávka na kávu a občerstvení

11.20 – 12.30: Workshop 2 – Vzpomínání na listopad (reflexe listopadových událostí v kulturní paměti a ve školním prostředí) (KČ)

Jak probíhala transformace na školách? Co znamenala politická změna roku 1989 pro sbory, učitele, žáky, výuku a především pro výuku dějepisu? Na příkladu školních kronik ilustrujeme mechanismy „přepisování“ dějin po roce 1989.

Literatura:

ČINÁTL, Kamil: *Naše české minulosti aneb jak vzpomínáme*. Praha 2014.

12.30 – 13.40: Workshop 3 – Kontinuity a diskontinuity polistopadového vývoje (JP)

Transformace jako recyklovaná normalizace. Filmové obrazy popisující transformační období ilustrují přežívání rejstříku, vzorců jednání, postojů a hodnot, které si dnes spojujeme většinou s obdobím tzv. normalizace. Na konkrétních příkladech (např. vztah k vlastnictví, k politické moci, veřejné a soukromé sféře) se pokusíme tyto kontinuity ilustrovat a navrhnout jejich použití ve škole.

Literatura:

PINKAS, Jaroslav: *Budeme příště chytřejší, drahoušku? Transformace české společnosti pohledem filmařů*. Cinepur č. 1–2/85, 2013, s. 54–60.

13.40 – 13.50: Přestávka na kávu a občerstvení

13.50 – 14.40: 1989 – Jak to říct dětem (TM, JPol)

Nový filmový projekt Táni Markové a Jarmily Polákové (Film a sociologie) se snaží „velkou historii“ listopadové revoluce přiblížit dětským divákům. Ze snímku si promítneme některé ukázky a následně budeme diskutovat. Co vědí děti o listopadu 1989? Jak může film efektivně pomoci doplnit jejich znalosti? Co, jak a proč učit o listopadové revoluci?

14.40 – 15.00 – evaluace, závěr

Lektoři:

VR: Vojtěch Ripka, Ph.D.

JN: PhDr. Jaroslav Najbert

KČ: Mgr. Kamil Činátl, Ph.D.

JP: Mgr. Jaroslav Pinkas

JPol: Jarmila Poláková (Film a sociologie)

TM: Táňa Marková (Film a sociologie)